

קבוצות בלב הסערה החברה החרדית, החברה הערבית ומחאת בלפור

מערך זה פותח על ידי מרכז אקורד באוניברסיטה העברית. המרכז מפתח ומנגיש ידע אקדמי חדשני בפסיכולוגיה חברתית, במטרה לקדם יחסים שוויוניים, סובלניים ומכבדים בין הקבוצות החברתיות והאתניות בחברה הישראלית. בתחום החינוך המרכז מפתח פרקטיקות פסיכו-חברתיות לקידום חינוך לשותפות בבתי הספר ובמסגרות חינוכיות שונות, בהתבסס על ידע ותכנים מבוססי מחקר יישומי.

למערכי שיעור נוספים היכנסו לאתר - <https://tinyurl.com/aChord-Corona>

רציונל

תקופות משבריות, כדוגמת משבר הקורונה האחרון, מחדדות מתחים בין קבוצות שונות, מגבירות בדרך כלל את עוצמת הקונפליקט ביניהן ומחלישות את הפתיחות והיכולת להכיל ולכבד תפיסות והתנהגויות שאיננו מסכימים איתן ושנתפסות בעינינו כמאיימות. אם נתבונן לרגע על השסעים השונים בחברה הישראלית, ועל הסוגיות שצפו רק במהלך השנה האחרונה, נראה כי עוצמת הקונפליקטים עלתה ובאה לידי ביטוי בין היתר ביחס כלפי מספר קבוצות וסוגיות חברתיות – החברה החרדית וסוגיות קבלתה את סמכות המדינה בהקשר של הנחיות הקורונה, החברה הערבית והתנהלותה בזמן הקורונה ומול גורמי האכיפה, המתחים הפוליטיים והשיח האלים שסובב את 'מחאת בלפור' ומפגיניה.

יחידת התוכן הנוכחית מתמקדת בשלושת מקרי הבוחן הללו במטרה לספק לתלמידים והתלמידות ידע חדש ומורכב אודותיהן, להחליש את התפיסה ההומוגנית והתפיסות הסטריאוטיפיות הנלוות אליהן ולקדם חשיבה ביקורתית ביחס לאופן שבו אנו צורכים ומקבלים מידע עליהן. במהלך היחידה התלמידים/ות יעלו שאלות ראשוניות המסקרנות אותן ביחס לסוגיות הללו, יעינו בטקסטים וכתבות המביאים לידי ביטוי פרספקטיבות שונות של הקבוצות החברתיות ויקיימו דיון בקבוצות קטנות ובמליאה אודות המידע החדש שצברו והתובנות העולות ממנו.

מטרות היחידה

1. לספק ידע אקטואלי אודות סוגיות חברתיות נפוצות שנמצאות במרכז השיח הציבורי, התקשורתית והפוליטי בישראל.
2. להחליש את התפיסה הסטריאוטיפית וההומוגנית של קבוצות חברתיות שמוצגות באופן שלילי וסופגות שיח גזעני מצד חלקים רבים באוכלוסיה.
3. לעודד ולקדם חשיבה ביקורתית ביחס לאופן שבו סוגיות חברתיות ואזרחיות מתווכות לנו באמצעות סוכני החברות השונים – ערוצי התקשורת, רשתות חברתיות, פוליטיקאים וכו'.

קהל יעד: כיתות י'-י"ב.

משך: 80 דק'

תקציר:

מה התלמידים עושים	עזרים נדרשים	תוכן	זמן	שלב
-----	-----	הקדמה ליחידה	5 דק'	חלק א'
חושבים על שאלות מעלים לפאדלט	לינק לפאדלט	סליחה על השאלה – חרדים, ערבים ומפגינים	20 דק'	חלק ב'
מתחלקים לקבוצות קטנות/ צופים בסרטונים/ טקסטים, ומקיימים דיון.	הנחיות בצי'אט ZOOM + שליחת לינקים/טקסט נספח א'	עבודה בקבוצות קטנות	25 דק'	חלק ג'
נציגים/ות מציגים/ות את הדיון בקבוצות הקטנות מול כל הכיתה.	פתיחת לינק של מדד השנאה	שיתוף במליאה וסיכום	30 דק'	חלק ד'

חלק א' – הקדמה ליחידה (5 דק')

בחלק זה חשוב למסגר לתלמידים/ות את נושא השיעור/סדנה.

הצעה להקדמה:

הסדנה מתייחסת לקבוצות חברתיות שונות בחברה הישראלית שמצאו עצמן במרכז השיח התקשורתי, הציבורי והפוליטי בשנה האחרונה, בצל הקורונה וגם בהקשרים נוספים. תקופות משבריות, בטח במישורים פוליטיים, כלכליים ובריאותיים כפי שקורה בעת הזו, מחדדות מתחים בין קבוצות שונות, מגבירות בדרך כלל את עוצמת הקונפליקט ביניהן ומחלישות את הפתיחות והיכולת להכיל ולכבד תפיסות והתנהגויות שאיננו מסכימים איתן ושנתפסות בעינינו כמאיימות.

אם נתבונן לרגע על השסעים השונים בחברה הישראלית, ועל הסוגיות שצפו רק במהלך השנה האחרונה, נראה שאין כמעט קבוצה שלא נמצאת בקונפליקט עם אחרת, ושהמתחים הללו עולים ומתפוצצים שוב ושוב בסיטואציות שונות – החברה החרדית וסוגיות קבלתה את סמכות המדינה בהקשר של הנחיות הקורונה, החברה הערבית והתנהלותה בזמן הקורונה ומול גורמי האכיפה, המתחים הפוליטיים והשיח האלים שסובב את 'מחאת בלפור' ומפגיניה.

לגבי כל אותן קבוצות ואותם קונפליקטים - לרוב נשמע התבטאויות בתקשורת, ברשתות החברתיות, של פוליטיקאים וגם בשיח בבית ובקהילה שמביאים לנו תמונה פשטנית ולעתים גם סטריאוטיפית של המציאות. הנטייה הטבעית של כולם, במיוחד בעת משבר, היא לצבוע לנו את הסיפור בצבע אחד שנוכל יותר להבין אותו ולהתחבר אליו. בשעה הקרובה ננסה לבחון קצת יותר לעומק את שלושת מקרי הבוחן שציינו, נתבונן עליהם ונשאל את עצמנו שאלות ביחס לאופן שבו אנחנו מבינים ותופסים אותם, ועל הדרך שבה אנחנו מקבלים עליהן מידע.

חלק ב' – סליחה על השאלה – חרדים, ערבים ומפגינים (20 דק')

שולחים לתלמידים לינק לפאדלט ובו שלושה טורים שונים המיועדים לשלוש קבוצות שונות: חרדים, ערבים ומפגיני בלפור [כל מורה צריך לפתוח מבעוד מועד לוח פאדלט].

מציגים לתלמידים והתלמידות את המשימה הבאה:

- חישבו על שאלה אחת שהייתם רוצים לשאול כל אחת מהקבוצות ביחס להתנהלות שלהן בזמן משבר הקורונה, כיתבו אותה על לוח הפאדלט במקום המתאים.
- חישבו לעצמכם/ן מה המידע עליו אתם מתבססים בכתיבת השאלות ומה מקורותיו.

לאחר שהתלמידים/ות משיבים על השאלות, מומלץ לקיים דיון קצר שבו מסכמים את תשובותיהם/ן (אפשר להיעזר במעבר תוך כדי על התשובות המופיעות בפאדלט). לנסות להציג בסיכום תמות משותפות שעולות מתשובות התלמידים – אלו שאלות עלו? האם משתקפים מהן סטריאוטיפים ודעות קדומות? מה המידע או ההנחות המוקדמות עליו שאלות אלו מתבססות?

חלק ג' – עבודה בקבוצות קטנות (25 דק'):

מחלקים את התלמידים והתלמידות לקבוצות קטנות של 4-5 (בחדרי עבודה נפרדים ב-ZOOM) – כל קבוצת תלמידים מקבלת קבוצה חברתית אחרת להתמקד בה (חרדים, ערבים ומפגינים). במידה ויש מעל 20 תלמידים, ניתן כמובן ששתי קבוצות שונות יתמקדו באותה קבוצה חברתית. חשוב לנסות לחלק את התלמידים/ות כך שיתמקדו בקבוצה שהכי מעניינת אותם.

[שיטה אפשרית היא למשל - לבקש מכל התלמידים להחשיך את המסך שלהם, ואז לעבור קבוצה קבוצה – 'כל מי שרוצה להתמקד בקבוצה החרדית שידליק את המסך' ואז את מי שהדליקו מסך לחלק לחדרי הזום, לאחר מכן 'כל מי שרוצה להתמקד בקבוצה הערבית שידליק את המסך' וכו...].

לאחר מכן, בתוך כל חדר, להמשיך על פי ההנחיות הבאות –
[ניתן פשוט להדביק את הטקסט בציאת הקבוצתי של כל חדר בנפרד]

חדר שעוסק בחברה החרדית

מובאות לפניכם שלוש התייחסויות שונות של חרדים ביחס להתנהגות החברה החרדית בזמן מגיפת הקורונה. צפו בשלושת הקטעים (סה"כ 5-6 דק' ביחד), וחישבו כל אחד לעצמו תוך כדי הצפייה:

- האם המידע עונה באופן מסוים לשאלה שרשמתי בפאדלט בחלק הראשון של השיעור?
- האם המידע תומך או סותר את האופן שבו תפסתי את קבוצת החרדים?
- איזה תובנות חדשות עולות אצלי מהצפייה? לגבי התנהלות החברה החרדית והסיקור התקשורתי שלה?
- אלו שאלות חדשות עולות בעקבות הצפייה?

לינקים:

1. 'החרדים התקהלו, החילונים התקהלו, את מי שונאים יותר?
<https://www.youtube.com/watch?v=eKBK8Yd071A>
2. פייני סוקניק, אמא חרדית: "חברותי, אל תשלחו את הילדים ללימודים"
<https://www.ynet.co.il/judaism/article/rJfG1sPD>
3. דנה ורון – חרדים וקורונה (קטע מיו טיוב)
4. https://www.youtube.com/watch?v=s0FYFO3ULU8&feature=emb_title

*** לאחר שסיימתם לצפות בקטעים נהלו דיון בקבוצה, סביב השאלות שנשאלתם.

*** ביחרו נציג/ה שיציגו בקצרה מול שאר הכיתה את תוכן הסרטונים ואת הדיון שקיימתם בנוגע לשאלות הללו.

חדר שעוסק בחברה הערבית

מובאות לפניכם שתי כתבות שונות המתייחסות לתחלואה בחברה הערבית במגיפת הקורונה. קיראו את שתי הכתבות, וחישבו תוך כדי:

- האם המידע עונה באופן מסוים לשאלה שרשמתי בפאדלט בחלק הראשון של השיעור?
- האם המידע תומך או סותר את האופן שבו תפסתי את קבוצת הערבים?
- איזה תובנות חדשות עולות אצלי מהצפייה? לגבי התנהלות החברה הערבית ובנוגע להחלטות הממשלה ביחס לאכיפה בחברה הערבית?
- אלו שאלות חדשות עולות בעקבות הקריאה?

כתבות [תקציר שלהן מופיע בנספח א']:

1. כתבה ממקור ראשון - "קודם צריך להאשים את עצמנו"
[/https://www.makorrishon.co.il/news/260631](https://www.makorrishon.co.il/news/260631)
2. כתבה בגלובס - 'החברה הערבית בישראל מציגה – כך מנצחים את הקורונה תוך שבועות בודדים' -
<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001345387>

*** לאחר שסיימתם לקרוא את הקטעים נהלו דיון בקבוצה, סביב השאלות שנשאלתם.

*** ביחרו נציג/ה שיציגו בקצרה מול שאר הכיתה את תוכן הקטעים ואת הדיון שקיימתם בנוגע לשאלות הללו.

חדר שעוסק במפגינים

מובאות לפניכם שתי כתבות שונות המתייחסות להפגנות בבלפור. צפו בשתייהן, וחישבו תוך כדי:

- האם המידע עונה באופן מסוים לשאלה שרשמתי בפאדלט בחלק הראשון של השיעור?
- האם המידע סותר או תומך באופן שבו תפסתי את קבוצת המפגינים?
- איזה תובנות חדשות עולות אצלי מהצפייה? לגבי קבוצת המפגינים והאופן שבו היא נתפסת בשיח התקשורתי והציבורי?
- אלו שאלות חדשות עולות לי בעקבות הקריאה?

לינקים:

1. האם הפגנות הן אכן מוקד הדבקה המוני?
https://www.youtube.com/watch?v=FxAppcduojk&feature=emb_title
2. המחאה המאוחדת בבלפור [לצפות עד דקה 4:00]
<https://www.ynet.co.il/news/article/B1yUBo9gw>

*** לאחר שסיימתם לצפות בקטעים נהלו דיון בקבוצה, סביב השאלות שנשאלתם.

*** ביחרו נציג/ה שיציגו בקצרה מול שאר הכיתה את תוכן הסרטונים ואת הדיון שקיימתם בנוגע לשאלות הללו.

חלק ד' – שיתוף במליאה וסיכום (30 דק'):

החלק האחרון של הסדנה מתקיים במליאה – כל התלמידים חוזרים מהעבודה בקבוצות קטנות לפורום הכיתתי.

בשלב זה המחנך/ת מבקש מנציג/ה מכל קבוצה להתייחס לקטעים שראו/קראו ולדיון שהתקיים בעקבותיהם ולהתייחס לשאלות הבאות –

- האם המידע ענה באופן מסוים לשאלה שרשמו בחלק הראשון?
- האם המידע סותר או תומך את האופן שבו תפסו את הקבוצות השונות לפני הצפייה/קריאה?
- איזה תובנות חדשות עלו מהצפייה/קריאה?
- אלו שאלות חדשות עולות לי בעקבות הצפייה/קריאה?

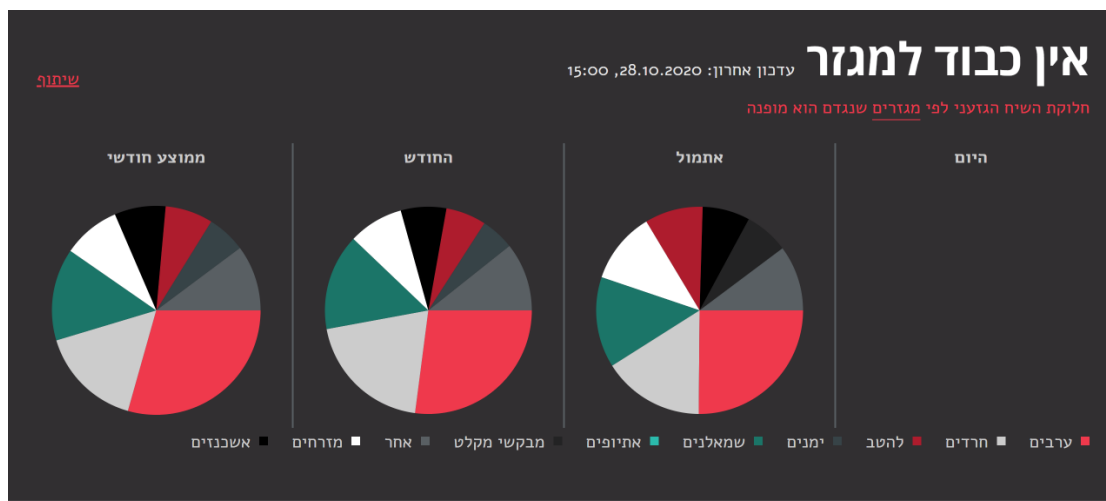
מספר דגשים חשובים להנחייה בשלב זה:

- חשוב להקצות לכל קבוצה לפחות 3-4 דק' להציג את הדיון שקיימו ואת התובנות שעלו.
- במידה והתלמידים מתקשים לתאר בצורה בהירה את הקטעים שבהם צפו חשוב לעצור ולתאר לכיתה במשפט או שניים כל קטע. ניתן גם לעשות זאת במרוכז בתחילת הדיון במידה ורוצים [על כן, חשוב לצפות בכל הקטעים מבעוד מועד כדי לדעת מה התוכן המופיע בהם ולתאר אותם בהתאם]
- ישנן מספר מטרות חינוכיות לצפייה/עיון בקטעים והדיון בנוגע אליהם –
  - לקבל מידע נוסף שמפרק את התמונה הסטריאוטיפית וההומוגנית של הקבוצות (אצל הקבוצות יש קולות שונים, הן לא חושבות ומתנהגות כמיקשה אחת).
  - לעורר חשיבה ביקורתית ביחס לאופן שבו הסוגיות החברתיות הנפוצות מתווכות לנו באמצעות סוכני החברות השונים – ערוצי התקשורת, רשתות חברתיות, פוליטיקאים וכו'. שימו לב שבחלק מהקטעים הציגו קבוצה מסוימת הייתה מובלעת התייחסות או השוואה לקבוצות אחרות, שהציגה את הקבוצות הללו באופן הומוגני.
  - לייצר חשיפה של התלמידים לסוגיות במחלוקת אצל קבוצות אחרות ולהציף אצלם סקרנות בסיסית ושאלות רלוונטיות ביחס לקבוצות הללו ולנושאים שעלו.

חשוב שהמטרות הללו יקבלו ביטוי גם באופן שבו הקבוצות מסכמות את הדיונים שקיימו. במובן זה ניתן לשלב שאלות מנחות כמו 'האם המידע שהופיע בקטעים יצר תמונה מגוונת ומורכבת יותר של הקבוצה החברתית?', 'האם עלו שאלות חדשות שמעניינות אתכם? ושלא קיבלתם/עליהן מענה?', וכו'.

בשלב הסיכום –

ניתן לסיים בהצגת הגרף מהאתר של מדד השנאה - [/https://hasata.berl.org.il](https://hasata.berl.org.il)

הגרף מראה את חלוקת השיח הגזעני ברשתות בחלוקה למגזרים שנגדם הוא מופנה. המדד מבוסס על אלגוריתם שעוקב כל שעה אחר חצי מיליון שיחות ברשתות [פוסטים, ציוצים, צ'אטים, טוקבקים וכו'].

בגרף האמצעי ניתן לראות למשל, שבממוצע של חודש אוקטובר האחרון – כ-27% מהשיח הגזעני ברשתות הופנה כלפי ערבים, כ-20% כלפי חרדים וכ-15% כלפי שמאלנים. פחות או יותר הקבוצות שבהן הסדנה התמקדה.

לאור הנתון הזה והמידע שעבר במהלך הסדנה, חשוב לחזור על המסרים העיקריים שנרצה להדגיש:

- תקופות משבריות, כמו משבר הקורונה והמשבר הפוליטי המתמשך, מעצימות מתחים בין קבוצות שונות ויכולות להתאפיין בשיח מקוטב ושלילי שניתקל בו – ברשתות, בשדה הפוליטי, במרחב הציבורי ובתקשורת.
- בתקופות כאלה חשוב במיוחד להתבונן, לחקור, ולצבור מידע שמאפשר לנו ללמוד על הסוגיה החברתית או הקבוצה החברתית מנקודות מבט שונות ולהבין את מורכבותה.
- את המידע שאנו מקבלים צריך לקבל תוך חשיבה ביקורתית, ולשאול את עצמנו –
  - מי עומד מאחורי המידע? מה המניעים שלו?
  - איזה קולות מיוצגים במידע? איזה קולות לא מיוצגים בו?
  - האם מדובר בהבעת דעה או במידע מגובה בנתונים/קריטריונים ברורים שתומכים בו?

נספח א' - טקסטים לקבוצות שמתמקדות בחברה החרדית

פייני סוקניק, אמא חרדית: "חברותיי, אל תשלחו את הילדים ללימודים"

זוהי פנייה ישירה לאמהות החרדיות – אנחנו, שלא רבים הם הטורחים לפנות אלינו. אנחנו שאמורות לקבל את ההנחיות של "סוגרים" ו"פותחים", ולומר אמן. כי מה אנחנו בסך הכול, כולה נשים שלא מבינות ובטח שלא אמורות להכריע בסוגיות שלמעלה מאיתנו. אבל בינינו, אנחנו הרי יודעות את האמת. כאשר קיבלנו לזרועותינו את הילדים שלנו אחרי תשעה חודשי היריון ולידה, קיבלנו את האחריות לשלומם ולבריאותם. קיבלנו אחריות למצבם הרוחני והנפשי. קיבלנו אחריות לשמירת החיים לפי תורת החיים, ואנחנו לא יכולות לזלזל באחריות הזאת.

נכון, קשה כשכולם בבית ואנחנו צריכות לעבוד. קשה כשיש מינימום תעסוקה (באין טלפונים חכמים, סרטים או מחשבים). קשה כשהלמידה מרחוק מתבצעת חצאי שעות בטלפון. גם הניתוק מהחברים, מהכיתה ובכלל איננו קל. כולנו רוצות לחזור לשגרה ולהצליח להתרכז ויאללה, שיחזרו כבר לבתי הספר ולחיידרים, ושיהיה לנו קצת שקט.

אבל אחרי כל זה, זו פנייה אליכן, האמהות, שיודעות מה זו מגפה. שיודעות שאם לא שומרים על ההנחיות ולומדים בכיתות קטנות בצורה צפופה, סיכויי ההדבקה עולים בצורה משמעותית. ואתן יודעות שלשמור על בידוד בבתיים – זה קשה עד בלתי אפשרי. אתן יודעות שבשכונות החרדיות - הדבקה "קטנה" עלולה להביא לחולים רבים. אתן מכירות את אלה שהחלימו מקורונה ועדיין לא התאוששו, ויודעות בדיוק כמוני שאנשים סביבנו נפטרו בגלל הקורונה, בגלל ההדבקה וחוסר השליטה. לכן אתן יודעות שצריך לעשות הכול כדי למנוע שוב עלייה בתחלואה, בתוך הבתים שלנו ובסביבתם.

יש לנו כוח, עם כל כמה שהוא נראה דל ומצומצם. יש לנו יכולת בחירה האם לשלוח את הילדים שלנו ל"חיידר" כשאנחנו עוצמות עיניים, אוטמות אוזניים ומתעלמות מהמידע. יש לנו יכולת להרים טלפון למורים, לרבנים ולמנהלים, ולברר בדיוק איך הילדים שלנו אמורים ללמוד כשחוזרים: עם קפסולות? עם שמירת מרחק? או עם צפוף אחד גדול על הבריאות של כולנו.

אם אתן מקבלות תשובות שמשביעות את רצונכן, אז קדימה: תורת חיים בצורה של שמירת חיים רק תסייע. אבל אם התשובות שאתן מקבלות מזלזלות בכן - ברצון שלכן לשמור על הבריאות של הסובבים אתכן, ובידיעה העמוקה שלכן לגבי "ונשמרתן מאוד לנפשותיכן", ובחיוב של ערבות ההדדית - אל תשלחו את הילדים שלכן.

פייני סוקניק, Ynet
פורסם: 19.10.20, 13:40

נספח ב' - טקסטים לקבוצות שמתמקדות בחברה הערבית

קורונה בחברה הערבית: "קודם צריך להאשים את עצמנו"

למעלה מ-600 חולים חדשים ביום, חתונות ענק ללא הקפדה על מגבלות קורונה וחוסר אמון ברשויות - החברה הערבית עומדת בפני אחד המשברים הרפואיים הגדולים ביותר שחוותה. מתוך רשימת 23 היישובים האדומים בישראל שבהם כמות החולים הגבוהה ביותר, 'מככבים' 18 יישובים ובהם עשרות אלפי תושבים שיידרשו לקחת אחריות ולפעול פיזית כדי לצאת מהמשבר הפנדמי שפקד אותם.

בישיבה מיוחדת שנערכה ביום ראשון במשרד ראש הממשלה בירושלים, בהשתתפות רה"מ נתניהו ובכירי מערכת הבריאות מהחברה הערבית בהם חברי הועדה המייעצת למשבר הקורונה, האשימו הבכירים כי החברה הערבית משלמת כעת את מחיר חגיגות חג הקורבן ההמוניות שנערכו לפני כשלושה שבועות ובשל הזלזול המתמשך בקורונה מאז ההתפרצות בגל השני. בדיון הארוך בהובלת נתניהו הסבירו אנשי החברה הערבית כי הממשלה ומשרד הבריאות שוגים בהתנהלותם מול האזרחים הערבים ומפחדים לקבל החלטות קשות ולבצע אכיפה כדי להפחית את שיעורי ההידבקות הגבוהים.

בעת חגיגות חג הקורבן בחברה הערבית, בחברה היהודית ציינו את צום תשעה באב ועל מערכת הבריאות הופעלו לחצים כבדים מצד הפוליטיקאים החרדים שדרשו להקל על מגבלות הקורונה וההתכנסויות בבתי הכנסת בשל הצום והתפילות תחת כיפת השמיים בחום היום. "החרדים ניצחו אותנו ובמל"ל אמרו לנו שאי אפשר לתת לחרדים הקלות ולערבים הגבלות באותה העת" מסביר מועאווייה, חבר ומרכז הועדה המייעצת למיגור הקורונה בחברה הערבית במשרד הבריאות. בבוקר הראשון של החג הוא התעורר למציאות ממנה חשש במיוחד: "בשש בבוקר בחג הקורבן התאספו 27 אלף איש בחצרות מסגד אל אקצה בירושלים, מתפללים כתף אל כתף וכולם בלי מסיכות. זו הייתה מדגרת קורונה. הגיעו לתפילה שם מכל החברה המוסלמית בישראל, מהדרום ומהצפון ולצד תושבים ממזרח ירושלים ומהשטחים ומספיק מפגש אחד כזה כדי להביא בסוף התפילה את הקורונה במשלוחים ישירים לכל רחבי הארץ. ארבעה ימים אחרי החג הלכו אלו שנדבקו בקורונה במסגד לעבוד בתל אביב ובת ים וראשון לציון ומשם מעגלי ההדבקה רק גדלים."

מעבר לחג שהיה מוקד סיכון והתפרצות מוכח, בחברה הערבית מקיימים חגיגות ענק בחתונות, בהשתתפות מאות רבות של אנשים שמתקהלים בשטחים פתוחים וסגורים ללא אכיפה כלשהי מצד המשטרה וללא הקפדה על מסיכות וריחוק חברתי. "אני מאשים את עצמי כאזרח ערבי וכל תושב בחברה הערבית לפני שנבוא באצבע מאשימה למשטרה שלא אכפה את החתונות. רק עכשיו שמענו ברדיו מראיינים ראש עיר שהבן שלו התחתן עם אלף איש וטען שהוא לא ידע ולא ארגן. בחייאת, אתה לא ידעת? בחברה היהודית דברים כאלה לא יקרו" אומר מועאווייה.

ההבדלים במנהגים ובאורחות החיים בין היהודים לערבים בישראל מתבטאים גם בהגבלות הקורונה של היהודים היו אפקטיביות יותר ולערבים לא היו רלוונטיות. אחת ההגבלות המשמעותיות ביותר היא סגירת אולמות האירועים. "כשסגרו את האולמות, בחברה היהודית עצרו את החתונות ובחברה הערבית ממילא חוגגים בבתיים ובחצרות את רוב ימי החתונה" מסביר מועאווייה. "כשעשיתי מיפוי באוכלוסיה הערבית, מצאתי כי 58 אחוז מהחולים הן נשים והשאר גברים. הבנו שההדבקה חייבת להיות במקור מהחתונות כי הנשים נמצאות בתוך הבתים והגברים במקומות פתוחים ולכן הן נדבקות יותר. החתונות הם הגורם מספר אחד להדבקה". הוא סבור כי אכיפה משטרתית היא לא הפתרון הנכון להתמודדות עם האירועים ההמוניים אלא הסברה ודוגמא אישית: "לא שומרים על ההנחיות ומאשימים את המשטרה אבל ביום שהמשטרה תבוא ותעצור חתונה נמצא את עצמנו עם 'אירועי אוקטובר' (שהובילו להתנגשויות אלימות בין המשטרה לחברה הערבית, י"ק) ולא רק קורונה. טמנו את הראש בחול והאשמנו את כולם והמשכנו להתחתן. לא המשטרה אשמה אלא אני והחבר ובן הדוד. לאחרונה התחתן רופא באחד היישובים הערביים עם רופאה ובחתונה השתתפו 700 אורחים בלי מסיכות. לשניהם יש רשיון רפואה של משרד הבריאות והם לא שמרו על ההנחיות - למי אנחנו באים בתלונות למשטרה? קודם צריך להאשים את עצמנו."

(יאיר קראוס, פורסם ב-"מקור ראשון" – 1.9.20)

'החברה הערבית בישראל מציגה – כך מנצחים את הקורונה תוך שבועות בודדים'

הנתונים לא משקרים - החברה הערבית הצליחה להוריד את שיעורי ההידבקות בקרבה באופן דרמטי, בתוך שבועות ספורים. ביחד עם החברה החרדית, החברה הערבית הובילה בחודשים אוגוסט וספטמבר את טבלאות ההידבקות, והגל הנוכחי בניגוד לקודם גם את נתוני התחלואה הקשה והמוות מהקורונה. ד"ר ח'תאם חוסיין, מנהלת מחלקות הקורונה בבית החולים רמב"ם בחיפה, דיווחה בתחילת ספטמבר בייאוש כי בקרב החולים קשה מספרם של החולים בחברה הערבית מגיע לכ-60% וממוצע הגיל ירד שלהם ירד מאוד. לא פחות מ-30 רשויות וערים ערביות הוגדרו אדומות, ושיעור הנדבקים בחברה הערבית מקרב הנדבקים החדשים בישראל הגיע ל-30%.

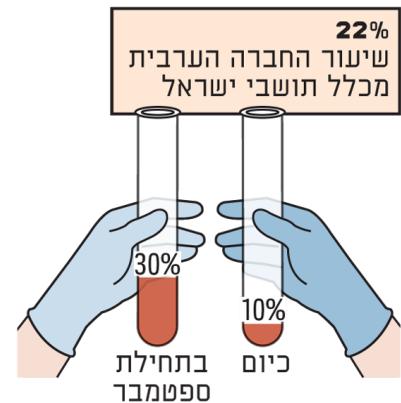
היום יש "רק" ארבע עד שבע רשויות אדומות בחברה הערבית (משתנה מדי יום), ורוב הערים הגדולות יצאו מזה, והן ירוקות או על סף הירוק. שיעור הנדבקים בערים אלה מכלל הנדבקים ירד ל-10%, פחות ממחצית ממשקלם באוכלוסייה, העומד על 22%. איימן סיף, ממונה הקורונה בחברה הערבית, אומר כי סיבה אחת חשובה היא הטלת הסגר. בחברה הערבית זה החל מוקדם יותר, סגר לילי שנועד לעצור את החתונות, וסגירה של מערכת החינוך בכל הרשויות האדומות. בניגוד לחברה החרדית, כאן האיסור הזה התקיים במלואו. בכלל הניגוד בין החברה הערבית לחלקים בחברה החרדית בולט לעין. היחס של ההנהגה הדתית הוא הבולט ביותר. האימאמים, ראשי הדת, פרסמו כבר בתחילת המגפה פתווה - פסק הלכה הקובע כי יש להיענות להגבלות שנקבעו, לרבות אלה על התפילות. המסגדים נסגרו במהלך הסגרים, וגם כשהיה מותר, לפי הפתווה מסגד שפעל בניגוד לנהלים, נסגר מיידית.

השבוע נפגשו בכפר קאסם עשרות אימאמים עם פרויקטור הקורונה פרופ' רוני גמזו ועם איימן סיף, וסוכם על פרסום עוד קריאות לציבור, פסקי הלכה והנחיות מצד ראשי הדת, כדי להביא לשימור ההישג ולמנוע התפרצות מחודשת. לפי אחד מהאימאמים שהשתתפו, גמזו היה נרגש ובין השאר אמר שם: "אם כל מנהיגי הדת בישראל היו נוהגים כמותכם מצבנו היה טוב בהרבה". לדברי אותו אימאם מדובר בחובה אסלאמית מקודשת לשמירה על חיי אדם, הקודמת למצוות התפילה והפולחן האחרות, שאת רובן ניתן לקיים גם ביחידות.

(דני זקן, פורסם ב-"גלובס" – 13.10.20)

המאבק של החברה הערבית בקורונה הוכתר בהצלחה

נדבקים מכלל האוכלוסייה

למורה: הנחיות לשימוש בלוח שיתופי - פאדלט (Padlet)

פאדלט הוא לוח שיתופי המאפשר לכל תלמיד להעלות פרטי מידע ומדיה שונים. הכלי מתאים להצגת נושא ורעיונות על ידי תלמידי הכיתה או לסיווג ואירגון פריטי מידע, ליצירת תיק עבודות, "מוזיאון דיגיטלי" ועוד. ניתן להציג את החומר בצורות שונות. למשל: "קיר לבנים", זרם - מלמעלה למטה, טבלה וציאט (דיאלוג).

סרטון הדרכה לשימוש בפאדלט:

<https://ecat.education.gov.il/padlet>

לאתר הכלי לחצו כאן

לגלריית העבודות והדוגמאות באתר: <https://padlet.com/gallery>